

Marek Szymula

"Duchowość przełomu wieków", red.
S. Urbański, M. Szymula, Warszawa
2000 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 38/2, 240-243

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

strukcji siebie wychodzącej od inności danej sytuacji, tekstu, bądź osoby, rozgrywającej się w dialektyce *tożsamości siebie i inności siebie*.

W doświadczeniu etycznym pośród różnych „miejsce” ujawniających znaczenia, szczególne miejsce zajmuje Pismo św. Jest ono bowiem tekstem, który również mieści się w kategoriach owej inności, która jest jednocześnie autorytetem spoza tego, co wspólne ludziom. W ten sposób nabiera ono szczególnej skuteczności i mocy tworzenia w relacji do Interpretatora. Słowo to staje się również horyzontem innych słów: pisanego, wymienianego w dialogu, oficjalnych wypowiedzi Kościoła, dialogu Boga z człowiekiem. Pokazuje to, że analiza etyczna jest procesem *in-formacji*, który można wyrazić jako *danie formy swojej własnej egzystencji*. W takim znaczeniu analiza etyczna jest pracą w której wolność ludzka jest zdolna uchwycić pewien sens pozostawiony przez Innego i jest gotowa podążać za Nim (przypomina to znaną w tradycji chrześcijańskiej drogę doskonałości *sequela Christi*).

Książka – jak już wspomniano – nie może rościć sobie pretensji do postawienia kamienia milowego w refleksji nad metodą i metodologią moralności. Niemniej przez swoją „inność” sprawia, że staje się płodnym impulsem do własnych przemysleń dla wszystkich mających odwagę nie tylko stawiać pytania, ale pytać siebie.

Jarosław A. Sobkowiak MIC

Duchowość przełomu wieków, pr. zb. pod red. S. Urbanińskiego, M. Szymuli, wyd. UKSW, Warszawa 2000.

„Duchowość przełomu wieków” to praca zbiorowa pod redakcją ks. prof. dr hab. Stanisława Urbanińskiego – kierownika Sekcji Teologii Duchowości UKSW oraz ks. dr Marka Szymuli – adiunkta przy katedrze Teologii Życia Duchowego UKSW podsumowująca obchody 10-lecia istnienia Sekcji (1988-1999). Jest to już siódmy tom serii „Mistyka Polska” ukazującej się w wydawnictwie naukowym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Zamieszczony zbiór artykułów przedstawia bogaty wachlarz zagadnień, wskazując na szerokie horyzonty i odwagę poszukiwań, cechujące prowadzone w Sekcji badania seminaryjne. Przedstawione przykłady prac obrazują zasadnicze kierunki badań oraz ukazują współczesne tendencje badawcze nad mistyką chrześcijańską. Na książkę składają się trzy części: pierwsza związana z jubileuszem dziesięciolecia Sekcji Teologii Duchowości UKSW, druga obejmująca artykuły pracowników Sekcji oraz trzecia zawierająca artykuły studentów doktorów i doktorantów.

W pierwszej części książki został zamieszczony zbiór jubileuszowych depesz gratulacyjnych z okazji dziesięciolecia istnienia Sekcji Teologii Duchowości daw-

niej Akademii Teologii Katolickiej a obecnie Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Depesze skierowane na ręce ks. prof. dra hab. Stanisława Urbńskiego – twórcy i kierownika Sekcji są wyrazem uznania dla prowadzonych badań oraz znakiem życzliwości i poparcia na dalszą działalność badawczą i edukacyjną. W tej części zamieszczony został również artykuł ukazujący historyczny rys dziesięć lat istnienia Sekcji Teologii Duchowości UKSW.

Druga część zawiera artykuły pracowników Sekcji. Rozpoczyna ją artykuł ks. prof. dra hab. Stanisława Urbńskiego – twórcy polskiej szkoły duchowości, pt.: „Współczesne ujęcie mistyki”. W podjętej analizie współczesnego fenomenu „mistycznego przebudzenia” autor daje odpowiedź na pytanie o rozumienia mistyki dziś. Wyjaśnia jej podstawy teologiczno-historyczne oraz ukazuje mistyczne środowisko człowieka określając mistyka „empirycznym” dowodem działalności Jezusa Chrystusa. O. prof. dr hab. Placyd Paweł Ogórek w artykule „Mistrzowie chrześcijańskiej mistyki. Mistrz Jan Eckhart i św. Jan od Krzyża” podejmuje teologiczną refleksję nad mistyką Mistrza z Hochheim i Mistyka Karmelu. Ukazuje ich zgodność co do doktryny oczyszczeń duchowych przeżywanych w swoistych nocach ciemności zmysłów i ducha. Według mistyków stanowią one przygotowanie do tego, ażeby ludzką duszę mógł przeniknąć Boży płomień miłości stanowiący pełnię realizacji najwyższych aspiracji ducha ludzkiego. Ks. prof. dr hab. Ireneusz Werbiński w artykule „Realizacja ośmiu błogosławieństw drogą świętości chrześcijanina” wskazuje na doświadczanie stylu życia błogosławieństwami na świeckiej drodze. Ks. dr Marek Szymuła w artykule „Źródła do duchowości honorackiej. Bibliografia bł. Honorata Koźmińskiego” prezentuje całościową bibliografię źródeł bł. Koźmińskiego stanowiącą zasadniczą część źródeł duchowości honorackiej. Ks. dr Paweł Gwiżdża zamieszcza artykuł pt.: „<Bonus ordo vivendi> – życie doskonałe w doktrynie św. Grzegorza Wielkiego” w którym podejmuje zagadnienie połączenia życia aktywnego i kontemplacyjnego. Chrześcijanin potrzebuje, jak zaznacza autor, nieustannie życia kontemplacyjnego dla jego piękna i doskonałości oraz życia aktywnego dla jego owocności.

W trzeciej części książki zamieszczone są artykuły studentów, doktorów oraz doktorantów Sekcji Teologii Duchowości UKSW. O. Andrzej Baran OFMCap i o. Piotr Piascki OMI napisali artykuł pt.: „Polskie szkoły duchowości w tysiącletniej historii narodu”, gdzie ujęli w syntezie rodzimą duchowość benedyktyńską opartą o reformę chełmińską dokonaną przez M. Mortęską; duchowość zmartwychwstańczą, której reprezentantami byli ks. P. Semenenko, ks. P. Smolikowski oraz M. Darowska; polską duchowość franciszkańsko-kapucyńską XIX w., którą tworzyli kapucyni W. Piotrowski, bp. B. Szymański, P. Leszczyński, R. Mazurkiewicz, F. Szymanowski, F. Sadowski, L. Lendzian i bł. H. Koźmiński; duchowość honoracką z jej duchowym i organizacyj-

nym ojcem bł. H. Koźmińskim na czele. W kolejnym artykule o. Andrzej Baran OFMCap analizuje zagadnienie mistyki w kapucyńskiej formacji permanentnej. Szczegółne miejsce zajmuje tu analiza mistyki jako elementu życia ewangelicznego braci oraz formacji permanentnej jako etapu formacji w ogólności. S. Krystyna Bąk przedstawia swoje badania nad oryginalnością nauki Sługi Bożej Anieli Róży Goddeckiej, przedstawicielki duchowości honorackiej, współzałożycielki Zgromadzenia Małych Sióstr Niepokalanego Serca Maryi. Charakterystyczną cechą tej duchowości jest „małość” drogi życia zakonnego wypływająca z duchowości franciszkańskiej. Kolejny artykuł to praca ks. bpa Władysława Blińa z Białorusi w której autor podejmuje analizę znaczenia świętości Józefa dla życia społecznego w ujęciu polskich kaznodziejów XX wieku. W swych wypowiedziach ukazywali oni św. Józefa jako patrona rodzin, patrona ludzi pracy i związków zawodowych, patrona dobrej śmierci przez co wskazywali drogę pomocy dla wiernych w realizowaniu świętości na co dzień. Ks. Krzysztof Dyrdek w artykule „Formatorzy, ich cechy i znaczenia dla formacji ludzkiej alumna” omawia znaczenie, wybór i przygotowanie formatorów do pracy wśród osób przygotowujących się do kapłaństwa. Ks. Bohdan Dziurach z Ukrainy przedstawia artykuł „Życie monastyczne polem nieustannej walki duchowej na podstawie pism św. Teodora Sturdy (759-826)”. Nauczanie św. Teodora odznacza się przede wszystkim ewangelicznym radykalizmem w naśladowaniu Chrystusa. Zakłada konieczność osobistego zaangażowania oraz wysiłku ascetycznego osoby powołanej, aby mogła konsekwentnie realizować w swoim życiu postawę autentycznego ucznia Chrystusowego. „Modlitwa według bł. Honorata Koźmińskiego” to artykuł napisany przez ks. Piotra Głowackiego. Autor wskazuje na zasadniczą rolę modlitwy w życiu chrześcijanina, która winna być elementem stałym, prowadzącym do świadomego i logicznego ustawienia duszy na konkretne dobro duchowe i zarazem najwyższe czyli Boga. Ks. Lech Król napisał artykuł pt.: „Wpływ cnót teologalnych na życie duchowe według bł. Józefa Pelczara (1842-1924)”. Według nauczania bł. Józefa wiara daje poznanie tajemnicy wewnętrznego życia osób Bożych na podstawie objawienia Jezusa Chrystusa, nadzieja stawia wierzących w relacji do objawionych dóbr Bożych zapewniając w nich udział, miłość zaś bierze w posiadanie ten dar i jest już samym uczestnictwem w tajemnicy wewnętrznego życia Boga. O. Piotr Piasecki OMI zamieszcza artykuł „Duch Święty w dążeniu chrześcijanina do zjednoczenia mistycznego w myśli R. Garrigou-Lagrange’a”. Omawia tu doktrynę pneumatologiczną Profesora Angelicum. Wynika z niej, iż przyjęcie darów Ducha Świętego pozwala chrześcijaninowi działającemu dzięki cnotom osiągnąć to, co jest ich przedmiotem: przeżywanie tajemnic związanych z wewnętrznym życiem Bożym. S. Bożena Redziuk podejmuje temat „Historia Zgromadzenia Sióstr <Jedność> p.w. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w latach 1919-1932. Autorka ukazuje duchową drogę

wspólnoty zakonnej założonej w diecezji podlaskiej przez ks. A. Mazurkiewicza. Ks. Józef Szamocki zamieszcza artykuł pt.: „Posłuszeństwo kapłana diecezjalnego w Instytucie Świeckim Kapłańskim <Misjonarze Królestwa Chrystusa> na podstawie pism Gabriela Mercola”. Autor przedstawia problem posłuszeństwa kapłana diecezjalnego w oparciu o duchowość świeckości konsekrowanej. Poszukuje radykalnych motywacji i sposobów realizowania posłuszeństwa, rozumianego jako źródło upodobnienia do Chrystusa Głowy i Pasterza w zaangażowaniu i ożywianiu miłości pasterskiej. S. Łucja Hanna Szymborska w artykule „Ascetyczno-mistyczny wymiar życia duchowego Matki Elizy Cejzik” ukazuje duchową sylwetkę polskiej mistyczki E. Cejzik, przedstawicielki duchowości honorackiej. Jej miłość do Boga umocniona darem cierpienia, znalazła swój wyraz w życiowym powołaniu do szerzenia kultu Chrystusa przez kontemplację Jego Bolesnego Oblicza i czci wynagradzającej. Ks. Jan Wątróba zamieszcza artykuł pt.: „Więź kapłana ze wspólnotą wiernych w kontekście permanentnej formacji duchowej kapłanów”. Relacja kapłana do Kościoła należy – obok jego więzi z Chrystusem i Trójcą Świętą – do jednej z podstawowych relacji, określających tożsamość kapłana. Dlatego świadomość, podtrzymywanie i pogłębianie więzi z Kościołem staje się dla prezbitera ważnym środkiem permanentnej formacji duchowej. W „Zakończeniu” ks. prof. dr hab. Stanisław Urbąński podkreśla, iż wszyscy chrześcijanie są powołani do życia mistycznego, które jest normalnym rozwojem łaski uświęcającej, czyli do pełni życia chrześcijańskiego w jedności z Jezusem Chrystusem, będącym drogą do Boga Ojca.

Ks. Marek Szymula